

Samuli Hägg

Kevään tekstitaidon koe. Vastaus Juha Rikamalle

Tulkintatyöläisestä on aina hauskaa törmätä ennalta aavistelemattomiin tekstin kokonaismerkityksen hahmotuksiin. Juha Rikaman puheenvuorossaan esittämä tulkinta Äidinkielen opettajain liiton vuosikirjassa 2011 julkaisemastani tekstistä ”Lukion uusi narratologia, jatkokurssi” on kerrassaan hulvaton. Se on kuitenkin niin erilainen kuin oma kirjoittajannäkemykseni, että tarjoan tämän ystävällisen vastauksen.

Rikaman tulkinnassa juttuni ydinviestiksi nousee seuraava hulpea väite: ”[K]oulun kirjallisuudenopetuksessa on käytettävä tekstualismin tuottamien kirjallisuudentutkimuksen koko teoria- ja käsitearsenaalia ja [--] tämän täytyy olla ylioppilaskokelaan hallussa hänen ratkoessaan ylioppilastutkinnon kirjallisuustehtäviä.” Tätä väitettä vastaan Rikama sitten puheenvuorossaan asettuu, ymmärrettävästi.

Kirjoittajana olen ehkä sokea oman tuotokseni suhteen, koska minun on vaikea puristaa noita väitteitä tekstistäni. Eikä tuollaista tietäkseni päässäni liiku. Tutulta ei liioin kalskahda seuraava ajatteluani kuvaava syy-seuraus -pohdinta: ”Hänen kantansa perustuu käsitykseen, että yleispäteviä, kaikkien kaunokirjallisten tekstien analysointiin tarvittavia kirjallisuustieteellisiä käsitteitä ei ole olemassa, vaan erilaiset tekstit vaativat erilaisia analyysikäsitteitä, joten ne on hallittava kaikki.” Kaikki!

Vieras ja hieman ikäväsävyinen on niin ikään Rikaman otaksunta siitä, että tekstini olisi syytä lukea ”yliopistojen kirjallisuudentutkimus-oppiaineen reviirin puolustukseksi”. Miksen toisaalta voisi sitäkin reviiriä tarpeen tullen puolustaa. Mutta kirjallisuuspedagogiikan reviiriä, jos jotakin, oli tarkoitus puolustaa!

Koska en ole mikään kirjallisuuspedagogisten ajatusten Pielisjoki, ei mainittavaa uutta ole syntynyt vuoden 2011 jälkeen. Jos joku on jostain syystä edelleen kiinnostunut todellisista kannoistani, suosittelen tekemään omat tulkinnat alkuperäisen tekstini pohjalta.

Muistatteko, mitä Aarne Kinnunen (*Hiidenkivi* 5/2002, 47) totesi reilu kymmenen vuotta sitten kirjallisuudentutkijain kirjoittamisesta?: ”Mistään muualta tässä maailmassa ei löydä etsimälläkään niin sakeaa sotkua. [--] Nämä kirjoittajat, hyvät seurakuntalaiset, ovat lähellä äidinkielen opetusta. He opettavat kirjallisuutta. He antavat esimerkin, miten kirjoittaa.”

Alkavat tässä jo omat tekstitaidot arveluttaa, kun viesti menee perille miten kuten. Kinnunen viittaa sattuvasti myös kirjallisuudentutkimuksen vastuuseen äidinkielen ja kirjallisuuden opetuksesta. Pidetään mielessä – käsitteitä käydessä ja muutenkin. Toivotan hyvää kevättä ja mukavia hetkiä kaikenlaisten tekstitaidollisten ponnistusten parissa Juha Rikamalle, äidinkielen ja kirjallisuuden opettajille, sensoreille, ylioppilastutkintolautakunnalle ja kaikille *Avaimen* lukijoille. Abiturientit ovat jo oman panoksensa antaneet, kiitos heille siitä.